

Viktigare lagar och förordningar inför halvårsskiftet 2023



Innehållsförteckning

Inledning	5
Information om svensk lagstiftning.....	5
Statsrådsberedningen	6
Kontakt.....	6
Arbetsmarknadsdepartementet	7
Kontakt.....	7
Nytt statsbidrag för kvinnors och flickors organisering.....	7
Finansdepartementet	8
Kontakt.....	8
En enklare och tydligare kemikalieskatt	8
Ny mervärdesskattelag.....	9
Höjt tak för avdrag från arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling.....	9
Tillfällig skattefrihet för förmån av ladd-el på arbetsplatsen.....	9
Stärkt system för samordningsnummer.....	10
Åtgärder för att säkerställa en sund och säker spelmarknad	10
Sekretessgenombrott vid utlämnande för teknisk bearbetning eller teknisk lagring av uppgifter	11
Försvarsdepartementet	12
Kontakt.....	12
Utökade möjligheter att besluta om undantag från lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen.....	12
Höjd dagersättning för officersaspiranter	13
Ändrat tillstånds- och tillsynsansvar för Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor.....	13
Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet	14
Kontakt.....	14
Skyldighet för veterinärer att rapportera uppgifter om antimikrobiella läkemedel införs	14
Åtgärder för att öka trafiksäkerheten och minska miljöpåverkan av A- traktorer (traktorer som utgörs av ombyggda bilar)	15
Åtgärder för införande av U-space i Sverige och för att drönare ska kunna operera i det svenska luftrummet	15
Möjligheten till tidsbegränsade bygglov för bostäder förlängs.....	16
Justitiedepartementet	17

Kontakt	17
En särskild straffbestämmelse införs för deltagande i en terroristorganisation	17
Ändringar med anledning av EU:s nya tågpassagerarförordning	18
Nya regler om offentliggörande av inkomstskatterapporter för stora, multinationella företag	18
Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott	19
Kommunerna får ansvar för brottsförebyggande arbete	19
Skärpta straff för brott i kriminella nätverk	20
Avskaffat tillståndskrav för offentlig danstillställning på plats som inte är offentlig	20
Genomförande av ändringarna i vapendirektivet	21
Stärkt integritet och förbättrad säkerhet hos Rättsmedicinalverket	21
Skärpt syn på brott mot journalister och vissa andra samhällsnyttiga funktioner	22
Polisen får utökade befogenheter i gränsnära områden	22
Klimat- och näringslivsdepartementet	23
Kontakt	23
Omprovningen av vattenkraften pausas.....	23
Klimatbonusen avvecklas	24
Förbud mot att medföra visst svavelhaltigt bränsle på fartyg	24
Producentansvar för bilar och däck	25
Havs- och vattenmyndigheten är tillsynsvägledande myndighet	25
Nya regler om leverans av el och aggregeringstjänster.....	25
Bestämmelser om lagring av gas.....	26
Nytt bidrag för energieffektivisering i småhus	26
Kulturdepartementet	27
Kontakt	27
Innehållsvillkor för public service på internet	27
Socialdepartementet	28
Kontakt	28
Det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget förlängs och höjs.....	28
Regleringen för biobanker utvidgas och förtydligas	29
Undersköterska blir en skyddad yrkestitel.....	30
En sänkt åldersgräns för öppna insatser till barn	30
Ändrad sanktion för den som inte anmäler verksamhet till vårdgivarregistret	31
Riktålder för pension bestäms till 67 år för år 2029	31
Åtgärder som stärker försörjningsberedskapen av sjukvårdsprodukter.....	31
Förordningen om digitala covidbevis upphör att gälla.....	32
Utbildningsdepartementet	33

Kontakt.....	33
Nya statsbidrag för akutskolor, speciallärare och elevhälsan.....	33
Skolsociala team ska arbeta med elever med hög frånvaro	34
Kommunerna ska få låta personer på flykt från Ukraina delta i utbildning i svenska för invandrare.....	34
Nytt fortbildningsbidrag för lärare och förskollärare	35
Krav på folkhögskolorna när undersköterska blir en skyddad yrkestitel.....	35
Dimensionering av gymnasial utbildning ska förbättra kompetensförsörjningen.....	36
Bättre tillgång till läroböcker och lärarhandledningar	36
Grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning byter namn.....	36
Några förändringar av gymnasieskolans nationella program och ämnen.....	37
Kontroller med kroppsvisitation vid högskoleprovet	37
Utrikesdepartementet.....	39
Kontakt.....	39

Inledning

Den här sammanställningen innehåller ett urval av de lagar och förordningar som träder i kraft under första halvåret 2023 eller en tid därefter, såväl nya lagar och förordningar som ändringar i befintliga.

Lagar och förordningar anger spelreglerna för vårt samhälle. En ny lag blir till genom att regeringen lämnar ett förslag, en proposition, till riksdagen. Efter att något av riksdagens utskott har bearbetat propositionen fattar riksdagen beslut om den nya lagen. Därefter utfärdar regeringen lagen, vilket innebär att den publiceras och blir känd. En ny förordning kan regeringen själv besluta om utan att lägga fram den för riksdagen.

Både lagar och förordningar publiceras i Svensk författningssamling (SFS). SFS publiceras elektroniskt på webbplatsen www.svenskforfattningssamling.se. Varje lag och förordning har ett unikt nummer i SFS.

Om du vill veta mer om propositioner, lagar och förordningar hittar du information på www.lagrummet.se. Lagrummet är en gemensam webbplats för den offentliga förvaltningens rättsinformation och innehåller länkar till rättsinformation hos regering, riksdag, domstolar och statliga myndigheter.

Lagstiftningsprocessen finns beskriven under rubriken ”Så styrs Sverige” på www.regeringen.se.

Den här sammanställningen kan laddas ner på www.regeringen.se. Vid publicering har vissa lagar ännu inte hunnit få några SFS-nummer. Det gäller nummer som slutar på ”000” (till exempel 2023:000).

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet: www.lagrummet.se

Regeringens och Regeringskansliets webbplats: www.regeringen.se

Regeringskansliets rättsdatabaser: <http://rkrattsbaser.gov.se>

Sveriges riksdags webbplats: www.riksdagen.se

Statsrådsberedningen

Statsrådsberedningen ansvarar för att leda och samordna arbetet i Regeringskansliet samt för att samordna den svenska EU-politiken.

Kontakt

Presskontakter hos statsminister Ulf Kristersson:

Presschef Siri Steijer

Tfn 076-136 74 96

Biträdande presschef Carl Bergkvist

Tfn 076-130 33 74

Pressekreterare Hanna Strömberg

Tfn 076-128 61 69

Pressekreterare Helena Walentowicz

Tfn 076-128 65 47

Presskontakt hos EU-minister Jessika Roswall:

Pressekreterare Susan Vo Bergqvist

Tfn 076-130 95 62

Till halvårsskiftet 2023 träder inga lagar i kraft inom Statsrådsberedningens ansvarsområden.

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementet ansvarar för frågor och ärenden som rör arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Departementet ansvarar också för integrationsfrågor, arbetet mot segregation och arbetet för ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Dessutom ansvarar departementet för arbetet för mänskliga rättigheter på nationell nivå, att stärka hbtqi-personers rättigheter samt arbetet mot rasism och diskriminering.

Kontakt

Presskontakt hos Arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson:
Presschef Elin Olofsson
Tfn 076-138 13 28

Pressekreterare Christoffer Heimbrand
Tfn 076-112 11 47

Presskontakt hos Jämställdhets- och biträdande arbetsmarknadsminister
Paulina Brandberg:
Pressekreterare Anton Johansson
Tfn 076-135 53 41

Nytt statsbidrag för kvinnors och flickors organisering

Ny förordning: Förordning (2023:168) om statsbidrag för kvinnors och flickors organisering

SFS: 2023:168

Ikraftträdande: 3 maj 2023

Förordningen ersätter förordningen (2005:1089) om statsbidrag för kvinnors organisering. Utöver de redan befintliga statsbidragen inrättas ett nytt statsbidrag som syftar till att engagera kvinnor och flickor i områden med socioekonomiska utmaningar. Bidraget fördelas efter ansökan av Jämställdhetsmyndigheten i form av verksamhetsbidrag till ideella föreningar och stiftelser.

Finansdepartementet

Finansdepartementet ansvarar för frågor som rör statens ekonomi. Det handlar om samordning av statens budget, prognoser och analyser, skattefrågor samt styrning och förvaltning av statens verksamhet. Dessutom ansvarar departementet för frågor som rör finansmarknad, kommuner och regioner, upphandling, bolag med statligt ägande, digitalisering och it samt konsumentlagstiftning.

Kontakt

Presskontakt hos finansminister Elisabeth Svantesson:

Pressekreterare Niklas Gillström

Tfn 076-141 14 79

Presskontakt hos finansmarknadsminister Niklas Wykman:

Pressekreterare Victoria Ericsson

Tfn 076-137 89 04

Presskontakt hos civilminister Erik Slottner:

Pressekreterare Michaela Binning

Tfn 076-139 04 63

En enklare och tydligare kemikalieskatt

Ändring: Lag om ändring i lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:1 Budgetpropositionen för 2023

SFS: 2022:1774

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Avdragssystemet förenklas så att rätten till avdrag enbart påverkas av om varan innehåller brom, klor eller fosfor och inte om ett ämne är additivt eller reaktivt tillsatt. Skattesatserna justeras så att det ändrade avdragssystemet inte innebär någon generell höjning av skatten. Reglerna för begagnade varor förtydligas för att minska risken för dubbelbeskattning. Det genomförs även vissa mindre ändringar.

Ny mervärdesskattelag

Ny lag: Mervärdesskattelagen (2023:200)

Ny förordning: Mervärdesskatteförordningen (2023:328)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:46 Ny mervärdesskattelag

SFS: 2023:200, 2023:328

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Den nya mervärdesskattelagen ersätter den nuvarande mervärdesskattelagen (1994:200). Lagen utgör en omarbetning av den nuvarande mervärdesskattelagen i syfte att göra regleringen mer lättförståelig och lättillämpad. Den nya lagen får en ny struktur, moderniseras språkligt och anpassas till mervärdesskattedirektivets begrepp, struktur och systematik. I den nya lagen införs även bestämmelserna i lagen (2011:1245) om särskilda ordningar för mervärdesskatt för distansförsäljning av varor och för tjänster.

Höjt tak för avdrag från arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling

Ändring: Socialavgiftslagen (2000:980)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:79 Nedsättningen av arbetsgivaravgifterna för personer som arbetar med forskning eller utveckling – höjt tak för avdraget

SFS: 2023:347

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Det högsta sammanlagda avdraget från arbetsgivaravgifterna som får göras för samtliga personer som arbetar med forskning eller utveckling hos den avgiftsskyldige höjs från 600 000 kronor till 1,5 miljoner kronor per månad. Taket för nedsättningen av den allmänna löneavgiften för personer som arbetar med forskning eller utveckling höjs i motsvarande mån.

Tillfällig skattefrihet för förmån av ladd-el på arbetsplatsen

Ändring: Inkomstskattelagen (1999:1229)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:84 Tillfällig skattefrihet för förmån av laddel på arbetsplatsen

SFS: 2023:345, 2023:346

Ikraftträdande: 1 juli 2023

En tillfällig skattefrihet för förmån av elektricitet för laddning av vissa fordon införs. Under förutsättning att laddningen sker vid en laddningspunkt eller ett eluttag som tillhandahålls av arbetsgivaren i anslutning till

arbetsplatsen ska laddning av personbil klass I, lätt lastbil, motorcykel, moped och cykel kunna ske utan att den anställde förmånsbeskattas för elförbrukningen.

Stärkt system för samordningsnummer

Ny lag: Lag (2022:1697) om samordningsnummer

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:276 Stärkt system för samordningsnummer

SFS: 2022:1697

Ikraftträdande: 1 september 2023

Bestämmelser om samordningsnummer regleras i den nya lagen om samordningsnummer och Skatteverket tar över det huvudsakliga ansvaret för bl.a. identitetskontroller vid tilldelning av samordningsnummer.

Samordningsnummer tilldelas i tre nivåer beroende på vilken identitetskontroll som föregått tilldelningen. Den högsta nivån ska tilldelas den som har styrkt sin identitet. Vid identitetskontrollen ska identitetshandlingar överlämnas. Den som genomgår identitetskontroll är också skyldig att låta myndigheten ta fingeravtryck och en ansiktsbild som får jämföras mot de biometriska uppgifter som finns lagrade i identitetshandlingen. Det införs en skyldighet för samtliga myndigheter att underrätta Skatteverket om misstänkta fel i folkbokföringsdatabasen avseende personer med samordningsnummer.

Åtgärder för att säkerställa en sund och säker spelmarknad

Ändringar: Spellagen (2018:1138) och spelförordningen (2018:1475)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:33 Åtgärder för att säkerställa en sund och säker spelmarknad och Ds 2021:29 Åtgärder mot matchfixning och olicensierad spelverksamhet

SFS: 2023:309 och 2023:310

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Genom ändringarna införs fler åtgärder för att stänga ute olicensierat spel från den svenska spelmarknaden och för att motverka matchfixning. Det införs bland annat en uppgiftsskyldighet för betaltjänstleverantörer för att möjliggöra ett effektivare system för betalningsblockering, en möjlighet för Spelinspektionen att köpa speltjänster online under dold identitet (s.k. testköp), utökade möjligheter för berörda aktörer att behandla personuppgifter inom ramen för arbetet mot matchfixning och en skyldighet

för licenshavare att på begäran av Polismyndigheten lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om brott i samband med spel.

Sekretessgenombrott vid utlämnande för teknisk bearbetning eller teknisk lagring av uppgifter

Ändring: Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:97 Sekretessgenombrott vid utlämnande för teknisk bearbetning eller teknisk lagring av uppgifter.

SFS: 2023:335

Ikraftträdande: 1 juli 2023

En sekretessbrytande bestämmelse införs, som möjliggör för myndigheter att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till en enskild eller till en annan myndighet som har i uppdrag att tekniskt bearbeta eller tekniskt lagra uppgifterna för den uppgiftslämnande myndighetens räkning. En uppgift får dock inte lämnas om det med hänsyn till omständigheterna är olämpligt. Vidare införs en inskränkning av meddelarfriheten för den som omfattas av tystnadsplikt enligt lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter.

Försvarsdepartementet

Försvarsdepartementet ansvarar för frågor om Sveriges militära försvar, samordning av civilt försvar och samhällets krisberedskap samt skydd mot olyckor. Departementet planerar på strategisk nivå internationella insatser och säkerhetsfrämjande verksamhet och ger uppdrag till myndigheterna att genomföra samt följa upp dessa insatser.

Kontakt

Presskontakt hos försvarsminister Pål Jonson:

Pressekreterare Johan Hjelmsstrand

Tfn 076-126 69 22

Tf. presskontakt hos minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin:

Politiskt sakkunnig Cornelia Norman

Tfn 073-804 34 48

Utökade möjligheter att besluta om undantag från lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen

Ändringar: Lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:93 Utökade möjligheter att besluta om undantag från lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen

SFS: 2023:253

Ikraftträdande: 1 juni 2023

Försvarsmakten får samma möjlighet som Försvarets materielverk att i vissa enskilda fall besluta om de undantag från lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet som är nödvändiga med hänsyn till Sveriges väsentliga säkerhetsintressen. Beloppsgränsen för när Försvarsmakten och Försvarets materielverk får besluta om undantag höjs till 200 000 000 kronor.

Höjd dagersättning för officersaspiranter

Ändring: Officersförordningen (2007:1268)

SFS: 2023:140

Ikraftträdande: 2 maj 2023

Dagersättningen för officersaspiranter höjs från 140 kr till 175 kr.

Ändrat tillstånds- och tillsynsansvar för Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor

Ändringar: Lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor och förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:87 Säkerhetsprövning av totalförsvarspliktiga m.m.

SFS: 2023:391–392

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Frågor om tillstånd till Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor ska behandlas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i stället för av en kommun. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska även kunna medge att Försvarsmakten ges tillsynsansvar för Försvarets radioanstalts hantering av brandfarliga och explosiva varor.

Ändringarna innebär att Försvarets radioanstalt kommer att behandlas på motsvarande sätt som Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut och Fortifikationsverket i lagen om brandfarliga och explosiva varor med tillhörande förordning.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet ansvarar för frågor som rör landsbygd, livsmedel och areella näringar, regional utveckling, transporter och infrastruktur samt bostäder och samhällsplanering.

Kontakt

Presskontakt hos landsbygdsminister Peter Kullgren:

Pressekreterare Mattias Svensson

Tfn 076-110 51 67

Presskontakt hos infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson:

Pressekreterare Ebba Gustavsson

Tfn 076-127 04 88

Skyldighet för veterinärer att rapportera uppgifter om antimikrobiella läkemedel införs

Ändringar: Lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:13 Förbättrad övervakning av antibiotikaanvändning för behandling av djur

SFS: 2023:89–92 och 96–105

Ikraftträdandedatum: 1 april 2023

En skyldighet för veterinärer att lämna uppgifter om användning av antimikrobiella läkemedel för behandling av djur till Statens jordbruksverk införs i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Informationen behövs för att Jordbruksverket ska rapportera data om användningen till Europeiska läkemedelsmyndigheten enligt kraven i nya EU-bestämmelser. Det införs också ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om ytterligare restriktioner mot användning av antimikrobiella medel vid behandling av djur, utöver de gällande EU-förordningarna.

I syfte att anpassa den svenska lagstiftningen till de nya EU-bestämmelserna om djurläkemedel görs även vissa ytterligare ändringar i ett antal lagar och förordningar.

Åtgärder för att öka trafiksäkerheten och minska miljöpåverkan av A-traktorer (traktorer som utgörs av ombyggda bilar)

Ändring: Förordning om ändring i trafikförordningen (1998:1276), förordning om ändring i förordningen (2022:1396) om ändring i trafikförordningen (1998:1276)

Beslutsunderlag: Transportstyrelsens rapport Uppdrag att utreda regler för A-traktorer

SFS: 2023:000, 2023:000

Ikraftträdande: 31 augusti 2023

Ändringarna innebär att passagerare vid färd på väg i en traktor som utgörs av en ombyggd bil ska färdas på en plats som är avsedd för passagerare och det får bara sitta en passagerare per sådan plats. Den som färdas i en traktor som utgörs av en ombyggd bil ska använda bälte. En traktor som utgörs av en ombyggd bil får inte föras i en högre hastighet än 30 kilometer per timme.

Åtgärder för införande av U-space i Sverige och för att drönare ska kunna operera i det svenska luftrummet

Ändring: Förordning (2022:1845) om ändring i förordningen (2010:184) med instruktion för Luftfartsverket, Förordning (2023:226) om ändring i förordningen (1986:172) om luftfartygsregistret m.m.

Beslutsunderlag: Promemorier Uppgifter i operatörsregistret ska få användas vid tillämpningen av regelverket för U-space (dnr I2022/02300)

SFS: 2022:1845, 2023:226

Ikraftträdande: 1 februari 2023 och 1 juni 2023

Ändringen i luftfartygsregistret innebär att Transportstyrelsen ges rätt att använda uppgifter i drönaroperatörsregistret för utfärdande av tillstånd och tillsyn enligt U-space-förordningen (kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/664 om ett regelverk för U-space) samt att myndigheten kan lämna ut uppgifterna till leverantörer av U-space-tjänster. För Luftfartsverket innebär ändringen i dess instruktion att myndigheten får ett allmänt uppdrag vad gäller obemannad luftfart och ett specifikt uppdrag som leverantör av gemensamma informationstjänster i U-space. U-space är ett koncept av nya tjänster och förfaranden som på ett automatiserat och digitaliserat sätt ska möjliggöra en integrering av drönare i luftrummet.

Möjligheten till tidsbegränsade bygglov för bostäder förlängs

Ändring: lag om ändring i lagen (2017:267) om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Beslutsunderlag: Betänkandet Ett nytt regelverk för bygglov, SOU 2021:47

SFS: 2023:173

Ikraftträdande: 12 april 2023

Ändringen innebär att möjligheten att ansöka om tidsbegränsade bygglov för nybyggnad för bostadsändamål och tillhörande åtgärder förlängs med fem år till den 1 maj 2028. Syftet med ändringen är att det även fortsättningsvis ska vara möjligt att använda tillfälliga bostäder som ett komplement till permanent byggande där bostadsbehovet inte fullt ut kan tillgodoses genom ordinarie plan- och byggprocesser.

Justitiedepartementet

Justitiedepartementet ansvarar för rättsväsendets myndigheter, bland andra polisen, åklagarna, domstolarna och kriminalvården.

Departementet ansvarar också för migrationsfrågor. Lagstiftningen inom statsrätt och allmän förvaltningsrätt, civilrätt, processrätt, straffrätt, allmän ordning och säkerhet samt migrations- och asylrätt ligger inom departementets ansvarsområde.

Kontakt

Presskontakter hos justitieminister Gunnar Strömmer:

Pressekreterare Caroline Opsahl

Tfn 076-141 15 42

Pressekreterare Erica Wide

Tfn 076-149 67 87

Presskontakt hos migrationsminister Maria Malmer Stenergard:

Pressekreterare Erik Engstrand

Tfn 076-141 14 87

En särskild straffbestämmelse införs för deltagande i en terroristorganisation

Ändringar: Terroristbrottslagen (2022:666), rättegångsbalken och lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:73 En särskild straffbestämmelse för deltagande i en terroristorganisation

SFS: 2023:227–229

Ikraftträdande: 1 juni 2023

Det införs ett nytt brott i terroristbrottslagen: deltagande i en terroristorganisation. Brottet innebär ett särskilt straffansvar för den som deltar i verksamheten i en terroristorganisation på ett sätt som är ägnat att främja, stärka eller understödja organisationen. Straffskalan är fängelse i högst fyra år. Om brottet är grovt är straffskalan fängelse i lägst två och högst åtta år. Har gärningsmannen lett terroristorganisationen är straffskalan i stället fängelse på viss tid, lägst två och högst arton år, eller på livstid. Försök till det nya brottet kriminaliseras. Det blir även straffbart att

finansiera deltagande i en terroristorganisation, att offentligt uppmana och rekrytera till brottet samt att resa utomlands i avsikt att begå brottet.

Ändringar med anledning av EU:s nya tågpassagerarförordning

Ändringar: Lagen (2014:1344) med kompletterande bestämmelser till EU:s tåg-, fartygs och busspassagerarförordningar och tillhörande förordning med samma namn. Även ändringar i lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter och följdändringar i järnvägstrafiklagen (2018:181), paketreselagen (2018:1217), förordningen (2015:739) med instruktion för Allmänna reklamationsnämnden och järnvägsmarknadsförordningen (2022:416).

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:72 EU:s nya tågpassagerarförordning

SFS: 2023:263–269

Ikraftträdande: 7 juni 2023

EU:s nya förordning om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer innehåller regler om bland annat rätten till ersättning vid förseningar, vilken information resenärerna ska få samt regler om åtgärder för att underlätta resandet för personer med funktionsnedsättning eller nedsatt rörlighet. Ändringarna innebär att undantag från förordningen ska göras för lokala och regionala tågresor, som även fortsättningsvis regleras av lagen om kollektivtrafikresenärers rättigheter. I den lagen införs ett undantag från resenärens rätt till prisavdrag om en försening beror på en extraordinär händelse, såsom extrema väderleksförhållanden eller en större folkhälsokris. Ett liknande undantag finns i tågpassagerarförordningen.

Nya regler om offentliggörande av inkomstskatterapporter för stora, multinationella företag

Ny lag: Lag om offentliggörande av vissa stora företags inkomstskatterapporter

Ny förordning: Förordning om offentliggörande av vissa stora företags inkomstskatterapporter

Ändringar: Lagen (1992:160) om utländska filialer m.m., revisionslagen (1999:1079) och aktiebolagslagen (2005:551)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:88 Ökad transparens för stora företags skattebetalningar

SFS: 2023:000

Ikraftträdande: 22 juni 2023

De nya reglerna innebär att stora multinationella koncerner och företag, med årliga intäkter som överstiger 8 miljarder kronor, varje år ska ta fram och

offentliggöra en rapport med inkomstskatteuppgifter. Rapporten ska bland annat innehålla uppgifter om företagets eller koncernens intäkter och vilken inkomstskatt som har betalats. Redovisningen av uppgifter ska ske separat för olika länder där företaget eller koncernen bedriver verksamhet. Rapporten ska lämnas in till Bolagsverket och göras tillgänglig på företagets webbplats. Reglerna genomför ett EU-direktiv.

Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott

Ändringar: Rättegångsbalken, lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare och socialtjänstlagen (2001:453)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:78 Förbättrade åtgärder när barn misstänks för brott

SFS: 2023:311–313

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Bestämmelserna syftar till att förbättra regelverket för utredningar mot barn som misstänks för brott och säkerställa att en hög grad av rättssäkerhet och effektivitet upprätthålls i dessa utredningar. Det handlar bland annat om att fler utredningar ska få genomföras när barn under 15 år misstänks för brott, att ett målsägandebiträde eller en särskild företrädare för barn ska kunna förordnas för målsäganden när den som misstänks ha begått brottet är under 15 år, att en bevistalan ska få väckas i fler fall och att det ska bli möjligt för åklagare att genom strafföreläggande besluta om ungdomstjänst.

Kommunerna får ansvar för brottsförebyggande arbete

Ny lag: Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:43 Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

SFS: 2023:196

Ikraftträdande: 1 juli 2023

För att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete är effektivt och kunskapsbaserat införs en ny lag som reglerar kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete. Enligt den nya lagen ska kommunerna ta fram en lägesbild över brottsligheten i kommunen och utifrån denna ta ställning till behovet av åtgärder och besluta om en åtgärdsplan. Kommunerna ska också ta visst ansvar för samordningen av det lokala brottsförebyggande arbetet och inrätta en samordningsfunktion.

Skärpta straff för brott i kriminella nätverk

Ändringar: Rättegångsbalken, brottsbalken, narkotikastrafflagen (1968:64) m.fl.

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:53 Skärpta straff för brott i kriminella nätverk

SFS: 2023:256–262

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Ändringarna syftar till att markera allvaret i brott som begås i kriminella nätverk och vid kriminella uppgörelser och för att ge rättsväsendet utvidgade möjligheter att bekämpa sådan kriminalitet. Straffen skärps för grovt olaga tvång, olaga hot, grovt olaga hot, rån, utpressning och grov utpressning. Dessutom skärps straffet för narkotikaförsäljning. Det införs en ny typ av straffskärpningsbestämmelse som tar sikte på våldsamma uppgörelser bland kriminella. Det införs också en ny straffbestämmelse som gör det straffbart att involvera personer under 18 år i brott eller brottslig verksamhet. Gränsen för häktningspresumtionen vid misstanke om allvarlig brottslighet sänks från två år till att gälla brott med ett minimistraff om fängelse i ett år och sex månader.

Avskaffat tillståndskrav för offentlig danstillställning på plats som inte är offentlig

Ändringar: 2 kap. 4 § ordningslagen (1993:1617)

Beslutsunderlag: Ds 2018:20 Tillstånd till offentlig danstillställning och prop. 2022/23:67 Avskaffat krav på tillstånd för offentlig danstillställning på plats som inte är offentlig

SFS: 2023:000

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Ändringen innebär att det inte längre krävs tillstånd för att anordna offentliga danstillställningar på offentlig plats. I stället gäller en anmälningsskyldighet. Ändringen innebär vissa administrativa lättnader för anordnaren eftersom en anmälan kan göras muntligen och kostnadsfritt.

Genomförande av ändringarna i vapendirektivet

Ändringar: Vapenlagen (1996:67), lagen (1992:1300) om krigsmateriel, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, förordningen (1992:1303) om krigsmateriel och vapenförordningen (1996:70)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:102 Genomförande av ändringarna i vapendirektivet

SFS: 2023:000

Ikraftträdande: I huvudsak 1 juli 2023

Ändringarna görs för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv och innebär bland annat följande. Kraven på märkning utökas samtidigt som det införs en möjlighet att göra undantag från märkningskraven för historiskt värdefulla vapen. Vapenmagasin som rymmer många patroner och som kan kombineras med vissa halvautomatiska skjutvapen regleras. Dessutom regleras vapenmäklarverksamhet på motsvarande sätt som vapenhandlarverksamhet.

Stärkt integritet och förbättrad säkerhet hos Rättsmedicinalverket

Ny lag: Lag om Rättsmedicinalverkets hantering av humanbiologiskt material

Ny förordning: Förordning om Rättsmedicinalverkets hantering av humanbiologiskt material

Ändringar: Lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:82 Rättsmedicinalverkets hantering av humanbiologiskt material

SFS: 2023:281–286

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Den nya lagen innehåller regler om Rättsmedicinalverkets hantering av material från den mänskliga kroppen, till exempel vävnadsprover från rättsmedicinska obduktioner. Genom att skapa tydliga rättsliga förutsättningar för myndighetens hantering stärks skyddet för människors integritet. Lagen behandlar bland annat frågor om bevarande, utlämnande och förstöring av humanbiologiskt material.

Lagändringarna innebär bland annat att det införs ett sekretesskydd för uppgifter som rör Rättsmedicinalverkets säkerhetsarbete. Dessutom ska Rättsmedicinalverket vid rättspsykiatriska undersökningar få hämta in uppgifter från hälso- och sjukvård som bedrivs i privat regi.

Skärpt syn på brott mot journalister och vissa andra samhällsnyttiga funktioner

Ändringar: Brottsbalken med flera lagar

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:106 Skärpt syn på brott mot journalister och vissa andra samhällsnyttiga funktioner

SFS: 2023:000

Ikraftträdande: 1 augusti 2023

För att stärka det straffrättsliga skyddet för journalister införs en särskild straffskärpningsgrund för brott som begåtts mot en person på grund av att han eller hon eller någon närstående yrkesmässigt bedrivit nyhetsförmedling eller annan journalistik. För att stärka det straffrättsliga skyddet för utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner ska bestämmelserna om våld eller hot mot tjänsteman och förgripelse mot tjänsteman gälla också om någon förgriper sig mot en utövare av viss samhällsnyttig funktion i dennes tjänsteutövning.

Det finns behov av att skärpa straffet för allvarliga brott mot tystnadsplikt. Därför höjs maximistraffet för brott mot tystnadsplikt och ett grovt brott mot tystnadsplikt införs.

Polisen får utökade befogenheter i gränsnära områden

Ny lag: Lag om polisiära befogenheter i gränsnära områden

Ny förordning: Förordning om polisiära befogenheter i gränsnära områden

Ändringar i lag: Utlänningslagen (2005:716), kamerabevakningslagen (2018:1200), lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:109 Utökade polisiära befogenheter i gränsnära områden

SFS: 2023:000

Ikraftträdande: 1 augusti 2023

Ändringarna ger främst polisen utökade befogenheter vid vissa flygplatser, hamnar och järnvägsstationer, vid broar för vägtrafik till eller från utlandet och vid gränsövergångsställen på allmänna vägar. Genom befogenheterna får polisen större möjligheter att göra inre utlänningskontroller, det vill säga att kontrollera utlänningsansökan, och att ingripa mot till exempel smuggling eller utförelse av stöldgods. Både polisen och tullen får också bättre möjligheter att bedriva kamerabevakning med teknik för automatisk igenkänning av registreringsnummer i gränsnära områden.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Klimat- och näringslivsdepartementet har ansvar för frågor som rör klimat, miljö, energi, näringsliv och innovation. Departementet ansvarar även för strålsäkerhet, Agenda 2030 samt friluftsliv och arbetar med omställningen till cirkulär ekonomi.

Kontakt

Presskontakter hos energi- och näringsminister samt

vice statsminister Ebba Busch:

Presschef Mia Widell

Tfn 076-125 17 09

Pressekreterare Andia Gemsjö

Tfn 076-126 18 28

Pressekreterare Marcus Jonsson

Tfn 076-142 13 04

Presskontakt hos klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari:

Pressekreterare Niki Westerberg

Tfn 070-250 59 40

Omprövningen av vattenkraften pausas

Ändringar: Förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter

Beslutsunderlag: Promemorian Paus av omprövning för moderna miljövillkor (dnr M2022/02251)

SFS: 2023:4

Ikraftträdande: 30 januari 2023

Förordningsändringarna innebär att den tidpunkt då en utövare av vattenverksamhet för produktion av vattenkraft ska ge in en ansökan om omprövning av sin verksamhet senareläggs med ett år för samtliga prövningsgrupper där tiden för att ge in en ansökan ännu inte har passerats.

Syftet är att medge tid för att analysera effekterna av hittills genomförda omprövningar och se över behovet av ändringar av nuvarande system för prövning för att säkra ett robust energisystem.

Klimatbonusen avvecklas

Ändringar: Förordningen (2017:1334) om klimatbonusbilar med flera förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:1 Budgetpropositionen för 2023

SFS: 2023:25-27

Ikraftträdande: 28 februari 2023 resp. 1 april 2024

Ändringarna i förordningen om klimatbonusbilar innebär att det, i avvaktan på att förordningen upphör att gälla, införs ett ansökningsförfarande för de som ställer på en klimatbonusbil i vägtrafikregistret efter den 8 november 2022. Den som ställer på bilen efter detta datum måste kunna visa att bilen är köpt eller beställd senast den 8 november 2022. Det införs också en möjlighet att göra undantag från huvudregeln att köparen eller beställaren ska vara samma fysiska eller juridiska person som ställt på bilen om beställningen avser leasing eller taxitrafik. Förordningen upphör helt den 1 april 2024.

Förbud mot att medföra visst svavelhaltigt bränsle på fartyg

Ändringar: Svavelförordningen (2014:509) med flera förordningar

Beslutsunderlag: Promemorian Förbud mot att medföra visst svavelhaltigt marint bränsle ombord på fartyg (dnr M2020/01567)

SFS: 2023:127–128

Ikraftträdande: 1 maj 2023

Det införs ett förbud mot att ombord på ett fartyg medföra ett marint bränsle som har en svavelhalt som överstiger 0,5 viktprocent. Förbudet ska dock inte gälla bränsle som medförs ombord som last. En ny miljöskaktionsavgift införs för att säkerställa att det nya förbudet följs. Befintliga miljöskaktionsavgifter för överträdelse av svavelförordningen höjs.

Producentansvar för bilar och däck

Ny förordning: Förordning om producentansvar för bilar och förordning om producentansvar för däck

Ändringar: Förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken med flera förordningar

Beslutsunderlag: Promemorian Producentansvar för bilar respektive däck (dnr M2021/02115) och promemorian Regummering inom producentansvaret för däck (dnr M2021/02115)

SFS: 2023:132–139

Ikraftträdande: 1 maj 2023 och 1 januari 2024

De nya förordningarna ersätter två förordningar med samma namn. Ändringar i förhållande till tidigare förordningar görs för att anpassa producentansvaren till nya krav i EU:s avfallsdirektiv. Producenter av bilar respektive däck får nya skyldigheter att anmäla sig till Naturvårdsverket. Producenter av däck blir skyldiga att tillhandahålla eller anlita en s.k. producentansvarsorganisation (PRO), som ska vara godkänd av Naturvårdsverket. PRO:n ska tillhandahålla ett rikstäckande och lättillgängligt mottagningsystem för uttjänta däck.

Havs- och vattenmyndigheten är tillsynsvägledande myndighet

Ändringar: Förordningen (2007:701) om allmänna vattentjänster

Beslutsunderlag: Betänkandet Vägar till hållbara vattentjänster, SOU 2018:34

SFS: 2023:195

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Havs- och vattenmyndigheten ska vara tillsynsvägledande myndighet för länsstyrelsen i frågor som rör kommunens skyldighet att i vissa fall ordna allmän vattenförsörjning och avloppshantering.

Nya regler om leverans av el och aggregeringstjänster

Nya förordningar: Förordning (2023:241) om det nationella elsystemet och förordning (2023:242) om leverans av el och aggregeringstjänster

Ändringar: Ellagen (1997:857) med flera lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:59 Genomförande av elmarknadsdirektivet när det gäller leverans av el och aggregeringstjänster

SFS: 2023:238–250

Ikraftträdande: 1 juni 2023

EU:s elmarknadsdirektiv genomförs när det gäller leverans av el och aggregeringstjänster. Det ska bli lättare för elanvändare att anpassa förbrukningen utifrån olika marknadssignaler. Krav på elleverantörer som tidigare bara har gällt i förhållande till konsumenter, bl.a. i fråga om innehåll i leveransavtal, ska gälla alla elanvändare. Små företag ska kunna byta elleverantör kostnadsfritt. Större elleverantörer ska kunna erbjuda avtal med dynamiska elpriser.

Bestämmelser om lagring av gas

Ändringar: Naturgaslagen (2005:403) m.fl. lagar och förordningar

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:89 Kompletterande bestämmelser till EU:s gaslagringsförordning

SFS: 2023:381–385

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Ändringarna kompletterar EU:s gaslagringsförordning som innehåller bestämmelser om lagring av gas. Syftet är att stärka försörjningstryggheten för naturgas. Den som innehar en lagringsanläggning för gas eller avser att ta en sådan anläggning i drift ska certifieras så att inte försörjningstryggheten för gas hotas. Den aktör som på en övergripande nivå ansvarar för att balansen kortsiktigt upprätthålls mellan inmatning och uttag av naturgas i det västsvenska naturgassystemet (systembalansansvarig) ska ansvara för att Sverige når vissa mål om lagring av gas. Vissa leverantörer av naturgas ska åta sig ett ekonomiskt ansvar för att, efter begäran av den systembalansansvarige, lagra gas så att målen nås.

Nytt bidrag för energieffektivisering i småhus

Ny förordning: Förordning om bidrag för energieffektivisering i småhus

Beslutsunderlag: Promemorian Förslag till förordning om bidrag till energieffektivisering i småhus (dnr KN2023/02548)

SFS: 2023:402

Ikraftträdande: 3 juli 2023

Det införs ett bidrag för åtgärder som främjar en effektiv energianvändning samt ett minskat effektbehov för rumsuppvärmning och uppvärmning av tappvarmvatten i el- eller gasuppvärmda småhus. Åtgärderna ska utföras på värmesystemet eller klimatskärmen.

Kulturdepartementet

Kulturdepartementet ansvarar för frågor som rör kultur, demokrati, medier, de nationella minoriteterna och det samiska folkets språk och kultur.

Kontakt

Presskontakt hos kulturminister Parisa Liljestränd:

Pressekreterare Sara E. Persson

Tfn 076-112 78 19

Innehållsvillkor för public service på internet

Ändringar: Radio- och tv-lagen (2010:696)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:83 Innehållsvillkor för public service på internet

SFS: 2023:275

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Regeringen får möjlighet att besluta om villkor för public service-företagens sändningar och tillhandahållanden av ljudradio- och tv-program genom tråd, det vill säga bland annat på internet. Villkoren får avse opartiskhet och saklighet, genmälen, beriktiganden samt reklam, andra annonser, sponsring och produktplacering. Granskningsnämnden för radio och tv får granska om public service-företagen följer de villkor som ställts upp och, om villkoren överträts, besluta om sanktioner i form av offentliggörande av nämndens beslut eller särskild avgift beroende på vilket villkor som överträts.

Socialdepartementet

Socialdepartementet ansvarar för frågor som rör samhällets välfärd, så som folkhälsan, sjukvården och äldreomsorgen. Bland departementets ansvarsområden finns också socialförsäkringar för att människor ska vara ekonomiskt trygga när de är sjuka, äldre eller när barnen är små. Frågor om individ- och familjeomsorg, stöd till personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg ingår. Dessutom arbetar departementet med rättigheter för personer med funktionsnedsättningar och med frågor om premiepensionssystemet. Departementet ansvarar även för frågor som rör idrott, ungdomspolitik, civilsamhället, trossamfund och begravningsväsendet.

Kontakt

Presskontakt hos socialminister Jakob Forssmed:

Pressekreterare Simon Hoff

Tfn 076-127 76 97

Presskontakt hos sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson:

Pressekreterare Joel Apelthun

Tfn 076-127 93 94

Presskontakt hos socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall:

Pressekreterare Olivia Nensén

Tfn 076-147 69 54

Presskontakt hos äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje:

Pressekreterare Sebastian Tham

Tfn 076-134 67 22

Det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget förlängs och höjs

Ändring i lag: Socialförsäkringsbalken

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:99 Vårändringsbudget för 2023

SFS: 2023:000

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget förlängs till utgången av år 2023. Tilläggsbidraget höjs från 25 till 40 procent av det preliminära bostadsbidraget för samma månad. Tilläggsbidraget är ett stöd av extraordinär karaktär. Bidraget förlängs och höjs mot bakgrund av den försämrade ekonomiska situation som barnfamiljer med låga inkomster har fått på grund av fortsatt ökade levnadsomkostnader. Man behöver inte ansöka särskilt om tilläggsbidraget för att få det utan det betalas ut till barnfamiljer som har rätt till bostadsbidrag i form av särskilt bidrag eller umgängesbidrag.

Regleringen för biobanker utvidgas och förtydligas

Ny lag: Biobankslagen (2023:38)

Ny förordning: Biobanksförordningen (2023:43)

Ändringar: Lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor, lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m., offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), patientlagen (2014:821), förordningen (2007:1068) med instruktion för Överklagandenämnden för etikprövning och offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:257 En ny biobankslag

SFS: 2023:38-44 och 297

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Identifierbart humanbiologiskt material, så kallade prover, får med respekt för den enskilda människans integritet för vissa ändamål samlas in till och bevaras i en biobank och användas. Ändamålen är vård, forskning eller produktframställning, eller utbildning, kvalitetssäkring eller utvecklingsarbete inom ramen för sådana verksamheter. Samtycke till att samla in, bevara eller använda prover för provgivarens vård eller behandling krävs som utgångspunkt inte. I fråga om information och samtycke till provhantering för forskning gäller som huvudregel Etikprövningsmyndighetens eller Överklagandenämnden för etikprövningsprövning. Biobankslagen innehåller även bestämmelser om tillgängliggörande av prover utanför biobanken, och om tillsyn, överklagande, straff och skadestånd.

Undersköterska blir en skyddad yrkestitel

Ändringar: Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, socialtjänstlagen (2001:453) och patientsäkerhetslagen (2010:659)

Beslutsunderlag: Prop. 2020/21:175 Stärkt kompetens i vård och omsorg – reglering av undersköterskeyrket

SFS: 2021:737–239

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Endast den som har fått ett bevis från Socialstyrelsen om rätt att använda yrkestiteln undersköterska får använda titeln i yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område, i verksamhet enligt socialtjänstlagen eller i verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. För att få den skyddade yrkestiteln krävs en utbildning från gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram eller motsvarande kompetens. Enligt övergångsbestämmelser kommer bl.a. den som vid ikraftträdandet är tillsvidareanställd med yrkestiteln undersköterska att under en tioårsperiod få fortsätta att använda titeln även utan bevis om rätt att använda den.

En sänkt åldersgräns för öppna insatser till barn

Ändringar: Socialtjänstlagen (2001:453)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:64 En sänkt åldersgräns för öppna insatser till barn utan vårdnadshavarens samtycke

SFS: 2023:292

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Den ålder från vilken socialnämnden har möjlighet att besluta om öppna insatser, kontaktperson och särskild kvalificerad kontaktperson till ett barn utan vårdnadshavarens samtycke sänks från 15 år till 12 år. Ett sådant beslut får fattas om det bedöms lämpligt och barnet samtycker till insatsen. Med öppna insatser avses insatser som ges till barn och unga som bor i det egna hemmet, t.ex. stöd- och behandlingsinsatser eller förebyggande insatser som riktar sig till individer och grupper. Öppna insatser kan även ges till barn och unga som bor i familjehem, hem för vård eller boende (HVB) eller stödboende. Med öppna insatser avses inte placeringar utanför det egna hemmet.

Ändrad sanktion för den som inte anmäler verksamhet till vårdgivarregistret

Ändring: Patientsäkerhetslagen (2010:659)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:260 Ökad kontroll i hälso- och sjukvården

SFS: 2023:36

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Vårdgivare som inte anmäler sin verksamhet till vårdgivarregistret kan inte längre dömas till straff för detta. I stället får Inspektionen för vård och omsorg förelägga vårdgivaren att fullgöra anmälningsskyldigheten. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Riktålder för pension bestäms till 67 år för år 2029

Ny förordning: Förordning (2023:323) om riktålder för pension för år 2029

Beslutsunderlag: 2 kap. 10 a–10 c §§ socialförsäkringsbalken, prop.

2018/19:133 En riktålder för höjda pensioner och följsamhet till ett längre liv

SFS: 2023:323

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Riktåldern för pension styr de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem samt fungerar som ett riktmärke för de försäkrades individuella pensionsbeslut. Genom förordningen bestäms riktåldern för pension till 67 år för år 2029.

Åtgärder som stärker försörjningsberedskapen av sjukvårdsprodukter

Ändringar: Lagen (2009:366) om handel med läkemedel, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), läkemedelslagen (2015:315) och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:45 Vissa frågor om hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap

SFS: 2023:188-191

Ikraftträdande: 1 juli 2023

I hälso- och sjukvårdslagen definieras vad som menas med begreppet sjukvårdsprodukt och det tydliggörs vilken utrustning som ska finnas där det bedrivs hälso- och sjukvård. Vidare införs en viss lagerhållningsskyldighet för öppenvårdsapotek och en leveransskyldighet för partihandlare gentemot sjukhusapotek. Läkemedelsverket får rätt att ta ut en sanktionsavgift från läkemedelsföretag som för sent meddelar att försäljningen av ett läkemedel

upphör tillfälligt eller permanent. En ändring i offentlighets- och sekretesslagen gör det möjligt för bl.a. en region med bibehållen sekretess att ta del av uppgifter från Läkemedelsverket om brist på läkemedel eller medicintekniska produkter. Det statliga bolaget Apotek Produktion & Laboratorier AB får ett utökat samhällsuppdrag att upprätthålla sin verksamhet även under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig.

Förordningen om digitala covidbevis upphör att gälla

Beslutsunderlag: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 av den 14 juni 2021 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin och förordning 2021/954

SFS: 2022:1103

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 upphör att gälla vid utgången av juni 2023. Även förordningen (2021:708) om digitala covidbevis upphör att gälla vid utgången av juni 2023. Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande för ärenden och mål som har inletts före utgången av juni 2023. Från och med den 1 juli 2023 kommer således nya svenska digitala covidbevis inte att kunna utfärdas med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning och den nationella förordningen. Endast ett fåtal länder använder för närvarande digitala covidbevis som krav på inresa.

Utbildningsdepartementet

Utbildningsdepartementet ansvarar för regeringens utbildnings- och forskningspolitik. Departementet arbetar med frågor som exempelvis handlar om skolresultat, lärarnas villkor och studiefinansiering.

Kontakt

Presskontakt hos utbildningsminister Mats Persson:

Pressekreterare Agnes Eklund

Tfn 076-142 63 78

Presskontakt hos skolminister Lotta Edholm:

Pressekreterare Christian Brundu

Tfn 076-139 91 05

Nya statsbidrag för akutskolor, speciallärare och elevhälsan

Ny förordning: Förordning om statsbidrag för personalkostnader för akutskolor, speciallärare och elevhälsan

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:1 Budgetpropositionen för 2023

SFS: 2023:117

Ikraftträdande: 12 april 2023

Elever som stör undervisningen eller hotar andra elever och lärare ska tillfälligt kunna placeras på en s.k. akutskola, i de fall då mindre ingripande åtgärder inte har varit tillräckliga. Den nya förordningen avser ett statsbidrag som får användas till personalkostnader i akutskolor i grundskolan.

Vidare behövs det fler speciallärare så att fler elever ska få tillgång till effektiva stödinsatser i rätt tid. Den nya förordningen avser därför också ett statsbidrag för personalkostnader för speciallärare i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan. Bidrag enligt förordningen får även användas för personalkostnader i elevhälsan i dessa skolformer.

Skolsociala team ska arbeta med elever med hög frånvaro

Ny förordning: Förordning om statsbidrag för personalkostnader för skolsociala team

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:1 Budgetpropositionen för 2023

SFS: 2023:179

Ikraftträdande: 10 maj 2023

Skolsociala team är ett sätt för personal från skolan och socialtjänsten att samverka för trygghet och studiero och för att öka elevernas närvaro i skolan. Nu införs ett nytt statsbidrag som får användas för personalkostnader i skolsociala team i grundskolan och gymnasieskolan.

Det skolsociala teamet ska omfatta minst två årsarbetskrafter. Minst en årsarbetskraft ska avse skolpersonal med relevant utbildning inom psykosocialt arbete och minst en årsarbetskraft ska avse personal från socialtjänsten med socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan.

Kommunerna ska få låta personer på flykt från Ukraina delta i utbildning i svenska för invandrare

Ändring: Förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning

SFS: 2023:222

Ikraftträdande: 1 juni 2023

Kunskaper i svenska språket är en viktig förutsättning för att kunna få jobb och ha möjlighet att försörja sig i Sverige. Förordningsändringen gör det möjligt för en kommun att låta en utlänning, som har beviljats uppehållstillstånd med eller efter tillfälligt skydd enligt det s.k. massflyktsdirektivet, delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi). En ytterligare förutsättning är att han eller hon saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som utbildningen syftar till att ge. Utbildningen får erbjudas från och med andra kalenderhalvåret det år personen fyller 18 år.

Massflyktsdirektivet är tillämpligt på personer som till följd av den ryska militära invasionen fördrivits från Ukraina den 24 februari 2022 eller senare.

Nytt fortbildningsbidrag för lärare och förskollärare

Ny förordning: Förordning om statsbidrag för fortbildning av lärare och förskollärare

SFS: 2023:144

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Det finns i dag fem olika förordningar som reglerar statsbidrag för fortbildning av lärare och förskollärare med olika modeller för statsbidrag och med delvis olika målgrupper. Den nya förordningen samlar och ersätter dessa förordningar. Syftet med ett samlat statsbidrag för fortbildning av lärare och förskollärare är att få en enklare och mer flexibel struktur för statsbidrag för fortbildning, så att medlen kan utnyttjas bättre och komma fler lärare och förskollärare till del.

Krav på folkhögskolorna när undersköterska blir en skyddad yrkestitel

Ändring: Förordning om ändring i förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen

Beslutsunderlag: Promemorian Krav på folkhögskolorna när undersköterska blir en skyddad yrkestitel (dnr U2022/03863)

SFS: 2023:289

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Den 1 juli 2023 blir undersköterska en skyddad yrkestitel och för att få använda titeln kommer det att krävas ett bevis som utfärdas av Socialstyrelsen. För att få beviset krävs en utbildning med inriktning mot vård och omsorg från gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning, alternativt att man har förvärvat en motsvarande kompetens, t.ex. genom utbildning vid en folkhögskola. Förordningsändringen innebär att nya krav ställs på folkhögskolorna för att de ska ha rätt till statsbidrag för undersköterskeutbildning. Folkhögskolorna ska dels ställa krav på utbildningen som motsvarar de krav som ställs på motsvarande utbildning inom gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning, dels ska de utfärda intyg om utbildningen. Med intyget kan de studerande sedan ansöka om sitt bevis hos Socialstyrelsen.

Dimensionering av gymnasial utbildning ska förbättra kompetensförsörjningen

Ändringar: Skollagen (2010:800)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:159 Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning

SFS: 2022:1089

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv behöver förbättras och fler ungdomar och vuxna behöver etablera sig på arbetsmarknaden. Här spelar den gymnasiala utbildningen en viktig roll. De nya bestämmelserna innebär att huvudmän, både offentliga och enskilda, ska väga in arbetsmarknadens behov när de bestämmer vilka gymnasiala utbildningar de ska erbjuda och antalet utbildningsplatser. Kommunerna ska genom avtal samverka med minst två andra kommuner när de planerar, dimensionerar och erbjuder viss utbildning inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning.

Bättre tillgång till läroböcker och lärarhandledningar

Ny förordning: Förordning (2023:86) om statsbidrag för inköp av vissa läromedel

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:1 Budgetpropositionen för 2023

SFS: 2023:86

Ikraftträdande: 3 april 2023

Ett nytt statsbidrag inrättas som gör det möjligt för skolhuvudmän att söka medel för att köpa in läroböcker som förlag har producerat. Statsbidraget får användas för inköp av läroböcker med eller utan digitala komponenter som är framtagna att användas i undervisningen, samt för lärarhandledningar som kan ge lärare stöd i att planera och genomföra sin undervisning. De skolformer som omfattas av förordningen är förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola och sameskola.

Grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning byter namn

Ändring: Lag om ändring i skollagen (2010:800)

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:162 Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning

SFS: 2022:1315

Ikraftträdande: 2 juli 2023

Lagändringarna innebär att grundsärskolan, gymnasiesärskolan och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på grundläggande respektive gymnasial nivå byter namn till anpassad grundskola, anpassad gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande respektive gymnasial nivå. Syftet med att använda begreppet anpassad är att visa att det handlar om att anpassa verksamheten utifrån elevernas behov och förutsättningar. Vidare tas elevens val i grundsärskolan och benämningen träningskola bort. Uttrycket utvecklingsstörning ersätts av intellektuell funktionsnedsättning.

Några förändringar av gymnasieskolans nationella program och ämnen

Ändringar: Skollagen (2010:800)

Beslutsunderlag: Prop. 2022/23:94 Några ändringar som rör gymnasieskolans nationella program och ämnen m.m.

SFS: 2023:354

Ikraftträdande: 15 juli 2023

I februari 2022 fattade riksdagen beslut om att införa ämnesbetyg i gymnasieskolan. Av bl.a. den anledningen görs det några ändringar i ämnen och nationella program. Matematikämnet delas i flera ämnen. Det införs ett nytt nationellt frisör- och stylistprogram som utbildar mot yrkesområdena frisör, barberare och hår- och makeupstylist. Hantverksprogrammet utgår som nationellt program men hantverksutbildning kommer att kunna bedrivas i andra former. Ämnet naturkunskap införs i teknikprogrammet. Två av programmen i anpassade gymnasieskolan får nya namn. Ändringarna tillämpas första gången på utbildning som påbörjas höstterminen 2025.

Kontroller med kroppsvisitation vid högskoleprovet

Ny lag: Lag om in- och utpasseringskontroller vid högskoleprovet

Beslutsunderlag: Prop. 2021/22:155 In- och utpasseringskontroller vid högskoleprovet

SFS: 2022:1011

Ikraftträdande: 1 juli 2023

Den nya lagen innebär bland annat att provdeltagare får kroppsvisiteras i samband med att de går in eller ut ur lokalen där högskoleprovet genomförs (s.k. in- och utpasseringskontroller). En provdeltagare som vägrar att genomgå en in- eller utpasseringskontroll ska nekats tillträde till den lokal som kontrollen avser under de återstående provpassen. En sådan

provdeltagare ska inte heller få något resultat på provet, om det inte finns synnerliga skäl. Om provdeltagaren vägrat att genomgå utpasseringskontrollen ska personen dessutom stängas av från att delta i provet under de två kommande åren från tidpunkten för kontrollen, om det inte finns synnerliga skäl.

Utrikesdepartementet

UD ansvarar för Sveriges förbindelser med andra länder och internationella organisationer och för bistånds- och internationell handelspolitik. UD utgör tillsammans med cirka 100 utlandsmyndigheter utrikesförvaltningen.

Kontakt

Presskontakt hos utrikesminister Tobias Billström:

Pressekreterare Anna Erhardt

Tfn 076-130 85 34

Presskontakt hos bistånds- och utrikeshandelsminister Johan Forsell:

Pressekreterare Karl Opdal

Tfn 076-128 48 03

Till halvårsskiftet 2023 träder inga lagar i kraft inom Utrikesdepartementets ansvarsområden.